

A HUBERTENDORFI NÉPFŐISKOLA

A VILÁGHÁBORÚ UTÁNI EURÓPA gondolkodóiban Spengertől Kayserlingig megérett annak a tudata, hogy Európa gazdasági, társadalmi és kulturális rendje olyan változás előtt áll, aminőre évszázadok óta nem volt példa. Körülöttünk már folynak is azok az erőteljes mozgalmak, amelyek a gazdasági és társadalmi rend megváltoztatására, az Istenben való hit lerombolására vagy megújítására, vagy a művészetek újjáteremtésére irányulnak. Új világ van születőben, ez kétségtelen, de hogy a diktatúrák különböző színű ingeiben és zárt sorokban menetelő emberek valóban azok az új emberek volnának, akiktől az új világ megteremtését várják — ezt már nem merjük olyan határozottan állítani. Új világot csak új ember teremthet. Tudta ezt már a dán népfőiskola gondolatának megteremtője, Grundtvig evangélikus pap is, aki után Kristen Kold a népfőiskolát megvalósította.

A múlt század hatvanas éveiben folyó dán-német háborút a dánok elvesztették és 1864-ben Schleswig a németeké lett. Fegyveres erővel való visszaszerzésére gondolni sem lehetett, mert az ország belső állapotai is nagyon rosszak voltak. Tehát először a belső ügyeket kellett rendezni, amit olyan sikerrel végeztek, hogy rövidesen kiheverték a háborúban szenvedett veszteségeket. Egy szerény keretekben megindult kultúrintézmény, a népfőiskola új generációkat nevelt, akik megteremtették az új Dániát. Kold még a háború alatt megnyitotta az első népfőiskolát, amely az élet iskolája akart lenni, mert Grundtvig szerint „a tevékeny és alkotó életnek fensőbbsege van a könyvek elvont élete felett“. Hadat üzentek a görög és latin kultúra túlzott befolyásának és helyette a népi kultúrára fektették a fősúlyt. Céljuk volt a dán lélek belső intellektusán nyugvó népkultúrának általánossá tétele és öntudatos kicpítése. Új életszemléletet akartak adni a népfőiskola hallgatóinak, amely a közösségi eszmén épül fel. Nem feledkezve meg arról, hogy mit jelent a közösségi szellem megteremtése gazdasági vonatkozásban (szövetkezetek), társadalmi téren és magában a családi életben is. Az első népfőiskolát követte a többi. Különösen a dán-német határon keletkeztek sűrűn egymás mellett a népfőiskolák, hogy a határmenti lakosság gazdasági, szociális, kulturális, erkölcsi és politikai megerősítését szolgálják. De nemcsak a határon inneni lakosságra gondoltak, hanem ügyeltek arra is, hogy a szellemi kapcsolatok megmaradjanak a határon túl

rekesztett fajtestvéreikkel, nehogy azok elmerüljenek a nagy német néptengerben. Tehát a dán példa szerint a népfőiskolát főleg a végeken — ahol nagy a veszély — kell létesíteni. És hogy a dán népfőiskolák jó munkát végeztek, azt a mai magas parasztkultúra mellett a világháború végén rendezett népszavazás is igazolta, amikor a schleswigi dánok az anyaországhoz való csatlakozás mellett döntöttek.

A népfőiskola azóta minden északi országban a kultúra egyik legfontosabb oszlopa lett. Kivétel nélkül elterjedt minden államban és ma északi rokonaink, a finnek is azon az úton haladnak, hogy bennünket jól elhagyva, a dániaitól semmiben sem különböző parasztkultúrát teremtsenek. Az északi országok szinte versenyeznek a népfőiskolák alapításával. Izland, Svédország, Norvégia, Finnország vezetnek, de követik példájukat Németország, Svájc, Lengyelország és Ausztria is.

AUSZTRIÁBAN A HÁBORÚ UTÁN nagyon zavaros állapotok következtek be, ami érthető is, mert egy nagy, az egész világot átható erkölcsi, gazdasági és politikai átalakulás sodrában, ennek roppant feszítő erői között a külön nemzeti tragédia szociális, anyagi és hitbeli megrázkódtatásával kellett megbirkózni. A különböző áramlatok és a mögöttük sorakozó tömegek, a végsőkig kiclezett ellentétek, a sokszor véres formában jelentkező pártküzdelmek azt mutatták vagy legalább is arra engedtek következtetni, hogy Ausztriának vége van. És ebben a kétségbeejtő helyzetben, mint utolsó szalmaszálhoz, úgy nyúltak a néphez Ausztriának azok a vezetői, akik felismerték, hogy csak a parasztságra támaszkodva vethetik meg egy új Ausztria alapját. Hosszas megbeszélések után végül konkrét formában megszövegezve fektették le azokat az alapelveket, amelyeknek szem előtt tartásával a munkát elkezdték.

Először is be akarták vonni az osztrák parasztságot a céltudatos népnevelési munkába. Több eredményes és eredménytelen, sokszor csak részletjelentőségű kísérletezés után G. A. Witt miniszteri tanácsos megteremtette az első népfőiskolákat Ausztriában. Az egyiket a Grác melletti St. Martinban, a másikat az Ybbs közelében fekvő Hubertendorfban. A hubertendorfi népfőiskola vagy paraszt-népművelőotthon (Bäuerliches Volksbildungsheim) 1929 szeptemberében nyílt meg. A népfőiskola otthonául Starhemberg herceg hubertendorfi átalakított vadászkastélya szolgál. Hubertendorf a Duna mellett fekvő Ybbs városkától nem messze, az Ybbs folyó völgyében van és csupán öt parasztgazdaságból és a népfőiskolából áll.

A hercegi kastély főépületében van az igazgatósági iroda, a gazdasági hivatal, előadóterem, tanterem, könyvtár, ebédlő és a konyha. Ezek foglalják el a kétemeletes épület földszintjét és első emeletét. A második emeleten van a betegszoba, vendégszobák és a leánynövendékek hálótermei. A főépülettől délre van egy emeletes hosszú épület, amelyben a főiskola, az asztalosműhely, igazgatói lakás, a fiúnövendékek hálótermei és a személyzet szobái vannak. Az épületek körül nagy park terül el, ami délkeletre erdőbe megy át. Van a népfőiskolának még egy kis gazdasága, ahol konyhakertészet folyik.

A népfőiskolán télen két négyhónapos kurzus van. Az első parasztfiúk számára november elejétől február végéig, a második parasztleányok számára február elejétől május végéig tart. A nyári szünetben rövidebb kiképző tanfolyamok vannak a középosztály különböző foglalkozáscsoportbeli tagjai számára.

A parasztfjúság részére tartandó kurzusoknak előre kidolgozott tanterve nincs, mert az mindenkor a körülményektől függ. Az egész népfőiskolára jellemző, hogy nem sablonszerűen akarja nevelni hallgatóit. Hiszen megteremtése is abból a gondolatból indult ki, hogy minden állapotnak kell egy megfelelő iskolát (ständische Schule) létesíteni. Minden egyes állapot képvisel egy lelkiséget. Egészen más az iparosnak, kereskedőnek, hivatalnoknak a lelkivilága, mint a paraszté. A paraszt szemlélődő természetű és ez megnyilvánul minden cselekedetében. Ennek a szemlélődő lelkiségnek kell iskolát adni. A hubertendorfi népfőiskola a parasztot nem mint gazdát akarja kiképezni, hanem mint embert, aki érző és értelmes lény.

A népfőiskola célkitűzése, illetve nevelési eredménye, amit a parasztnál el akar érni, hármas:

1. A parasztot mint embert tökéletessé tenni vallási és erkölcsi szempontból.

2. Mint parasztot, helyzetöntudatra, hivatásérzetre nevelni azért, hogy megismertetik vele: mit jelent parasztnak lenni, a parasztság történetén, a parasztság kultúráján és a parasztság gazdasági értékén keresztül.

3. A parasztság közösségi gondolkodását kiművelni, hogy beleművelje szervesen a népközösségbe és az államba: a) gazdaságilag, b) kulturálisan, c) társadalmilag, d) állampolgárilag.

Ennél a hármas célkitűzésnél felmerült alapfogalmakat, az úgynevezett hubertendorfi elveket az 1930. év tavaszán és őszén rendezett konferencián az osztrák parasztnépművelés szakembereinek bevonásával állapították meg, amelyek azután G. A. Witt miniszteri tanácsos fogalmazásában láttak napvilágot. A hubertendorfi elveket a hivatalos Ausztria is rövidesen magáévá tette közoktatásügyi és népnevelési programjában. Ezek az elvek nem teoretikus megállapítások, hanem a parasztnak a paraszti élet valamennyi megnyilvánulásán keresztül beállított népi és államközösségi jelentősége gyakorlati vonatkozásban.

Az alapelvek nemcsak az olyan fogalmakat tisztázzák, mint amit a nép, a kultúra, a műveltség, a népművelés stb. jelent, hanem rendezni kívánják a parasztság kulturális, gazdasági, szociális, erkölcsi és vallási viszonyait is. A hubertendorfi elvek röviden és hézagosan összefoglalva a következők:

„A nép (Hilscher Rezső fordítása) organikusan létrejött, organikusan zárt, szellemileg kötött közösség, mely a múltban gyökerezik és társadalmi jövője tekintetében felelősséggel bír. A kultúra mindenkorí összeredménye valamely természetes csoport (család, község, rend, nép) szellemi és anyagi teljesítményeinek. A kultúra forrásai a vallás, a munka és a művészi alkotás. Az életöszönök csak részben származnak a tudatosnak szférájából. A műveltség az egyénnek személyes, szubjektív részesedése a kultúrában. Az egyénnek műveltségi fokát a hivatása körében és az életben mutatott magatartásából lehet megállapítani,

különösen pedig embertársához, a természethez és kultúrához való viszonyából. A népművelési munka az egész néphez fordul. Célja, hogy az embert az ösztönéletből tudatos szellemi életre, a nagy összefüggések felismerésére és felelősségérzetre ébressze, amelyek képesítik őt, hogy a rendelkezésére álló szellemi és testi erőket kibontakoztassa, rendeltetésének betöltése, a megkísértetések és veszélyek leküzdése, valamint Isten és az ember önzetlen szolgálatának érdekében. A parasztság a magja a vidéki lakosságnak és ezért a vidéki népművelő munkának különösen a parasztságot kell figyelembe vennie. Számolnia kell a parasztság munka- és életviszonyaival, a parasztság külön lelki-alkatával, gazdasági érdekeivel, vallásával, erkölcsével, szokásaival és nem utolsósorban jogérzékével. A paraszt a nép értékes örökségének a megőrzője és egészséges parasztság nélkül nem lehet a nép erőit megtartani. Rentábilis mezőgazdaság nélkül nincs erős nemzetgazdaság. A parasztság a nép természetes anyarétege, csírasejtje és erőforrása, ezért az egész nép kulturális életkörébe bele kell őt vonni. A parasztság gazdaságilag és lelkileg az átélte válságok legmélyebbjében vergődik, amely olyan nagy veszélyt jelent a nép, a kultúra, az állam számára, hogy avval a népművelés segítségével is foglalkozni kell... Amit a paraszt vásárol, az a kartellek diktatúrája alatt áll, amit elad, annak ára a szabad konkurrenciától függ. A parasztnak a termelvény fajtájának megválasztásánál, a minőségi termelésnél, a szövetkezeti szervezetenél, a hitelszervezetek kipítésénél tanácsadóra van szüksége. A parasztot szövetkezeti szellemben kell nevelni. A szellem mozgékonyságának és együttműködésének feltételei vannak és ezek: a kellő ismeretek birtoka, a belátás, a hivatásbeli fegyelem és a beleyökerezett hivatásbeli becsület. Itt fontos tevékenységi terület nyílik a népművelési szempontból képzett gazdasági szakember számára, akivel a többi népművelőnek kezefogva kell dolgoznia. A parasztság és vele együtt a nemzetgazdaság érdekében fontos teendő a családi parasztságok védelme és szaporítása, a gazdasági üzemek rentabilitásának visszaállítása és a hivatásra való kiképzés törvényes biztosítása.“

A NÉPFŐISKOLÁRA KERÜLŐ IFJÚSÁGOT a hubertendorfi elvek alapján nevelik. Itt már céltudatos nevelőmunka folyik. A tananyag letárgyalása szemináriumszerűen történik. A hallgatók maguk is elmondják észrevételeiket, tapasztalataikat és az előadóval együtt próbálják tisztázni a felmerülő kérdéseket. A fősúly a népművészeteken van. Az iskolának az igazgatón kívül csak egy állandóan alkalmazott tanára van és az is a népművészetek tanára. A többieket a közoktatásügyi minisztérium osztja be ideiglenesen. Az igazgató szintén tanít.

A népfőiskolára olyan parasztfiúkat vesznek fel, akik már elvégezték az elemi, ismétlő- és gazdasági szakiskolát, tehát megfelelő alapismeretekkel rendelkeznek. A kurzus idejét négy hónapban állapították meg, mert nem akarták hosszabb időre elvonni a családi gazdaságból a parasztfiúkat, akikre otthon úgylis nagy szükség van, továbbá a költségek elég magasak és csak így lehetett biztosítani, hogy a parasztfiútság látogathassa a népfőiskolát. Mivel a népfőiskolának kimondott tangazdasága nincs és különben is a hallgatók a tél folyamán vannak csak ott, gyakorlati irányú gazdasági szakoktatást nem adhatnak (ezt már megkapták a gazdasági szakiskolában), ellenben elméleti téren alapozzák meg a tudásukat, hogy a már szerzett vagy a szerzendő gyakorlati tudásukat megfelelően tudják értékesíteni. (Dániában például egyáltalában nem tanítanak gazdasági szaktárgyakat a népfőiskolán, hanem arra törekszenek, hogy a hallgató olyan alapműveltségre tegyen szert, hogy ha kikerül majd az életbe és egy szakkönyv akad a kezébe, azt használni tudja.) A cél-

kitűzéseknek megfelelően a vallásról és erkölcsről akarnak helyes fogalmakat beléjük oltani. Meg akarják ismertetni velük a parasztság történetét, de nemcsak a szenvedéseiket és küzdelmeiket, hanem azt is, hogy mit jelentett az állam számára minden időkből a parasztság küzdése és szenvedése. Kultúrájuk feltárásával pedig azokat a belső értékeket akarják felszínre hozni, amik az osztrák nemzet sajátos faji jellegének kollektív esztétikai formában való megnyilvánulásakor (néptánc, népdal, népzene) jelentkeznek. Ezt a kultúrát azután kiterjesztve az egész államkeret kulturális alapjává akarják tenni. A parasztság gazdasági értékét olyanformán mérlegelik, hogy „rentábilis mezőgazdaság nélkül nincs erős nemzetgazdaság“.

Főtörekvésük, hogy az öntudatosá nevelt parasztság viszonya másként alakuljon a nép- és az államközösséghez. Ausztriában is óriási a szakadék a nép és az intelligencia között. Ennek áthidalása oly módon, hogy egyikük se „károsodjék“. Az állammal és a vezetőréteggel szemben fennálló bizalmatlanságát a parasztnak el kell oszlatni azáltal, hogy egy megalapozott hivatásbeli közösségi szellemenben való nevelés által kialakuljon benne a közösségi gondolat élő és tudatos valósága, hogy a hivatáshoz tartozás közösségképző ereje érvényesüljön a népközösség felépítésénél is. Vagyis foglalja el a parasztság az őt megillető helyet az államban és ne úgy kezeljék, mint ahogy az eddig történt. Szerves és konstruktív része legyen annak a nagy népközösségnek, amelyik az államot alkotja. A népfőiskola kitűnő igazgatója, Teufelsbauer lelkész mindezek mellett arra is törekszik, hogy a parasztfjúságot a családban és a közösségben a reá váró feladatok példát mutató betöltésére képesítse. Új szellemet vigyen a faluba, ami a falu összes életfunkciójára rányomja bélyegét. Új szerepe legyen a parasztfiúnak gazdasági, társadalmi, kulturális, vallási és erkölcsi téren. Szükséges, hogy éljen benne a haladás szelleme és a tanulás vágya, mert csak úgy tudja megállni a helyét a ma szó szoros értelmében vett életversenyében. Gazdasági vonatkozásban többet, jobbat tudjon produkálni, mint elődei. Ha kultúrájából kivetkezett, ismét részesévé kell tenni annak a kultúrközösségnek, amely a fajtájára, a parasztságra van felépítve.

Hogy a népművészetek milyen nagy szerepet játszanak a népfőiskolán, azt az állandóan alkalmazott népművészeti tanáron kívül az is bizonyítja, hogy a parasztfiúk és a parasztleányok a kurzusból egy hónapot — a februárit — közösen töltik el, mert akkor tanulják párosával és csoportokban a néptáncokat és a népdalokat, elsajátítják a különböző népi hangszereken való játszás technikáját és megismerik a tréfás népi játékokat és szórakozásokat. A népművészeteken kívül az egyetemes festő- és képzőművészetet is megismertetik velük, természetesen ügyelve arra, hogy minden a paraszt szemének és lelkivilágának szóljon. A népfőiskola ebédlőjének négy falán a tavasz, nyár, ősz és tél freskói vannak, de olyan különös módon festve, hogy az ember először csodálkozik a primitívségükön és csak amikor megmagyarázzák neki, hogy a növendékek világszemléletén keresztül kell nézni, érti meg az allegorikus jeleneteket. A parasztság szemléletére a jelenségek végtelenül leegyszerűsített felfogása jellemző

és ezért mindent leegyszerűsítve kell nekik adni. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a parasztság lelkivilága szegény (sőt nagyon is gazdag!) és ezért kell ehhez a módszerhez folyamodni, hanem csupán a szemléltetés eredményesebbé tételére szolgál.

A parasztleányok kurzusán szintén szerepel a parasztság egyetemes értékeinek az ismertetése és a főszó a paraszti öntudat kifejlesztésén van. Egyébként őket jó háziasszonyoknak és még jobb anyáknak akarják nevelni. Az előbbi elérésére van a népfőiskolán egy nagyszerűen berendezett több tűzhelyből álló főzőterem, ahol minden leány külön főzhet. Igaz, a fiúk számára is van egy jól felszerelt asztalosműhely, ahol a házkörüli apróbb szükségleti tárgyak elkészítését tanulhatják meg.

A népfőiskolán a napirend fiúk számára a következő:

- 6— 7. Felkelés, torna vagy játék a szabadban.
 - 7— 8. Háziistentisztelet (Teufelsbauer igazgató tartja), reggeli.
 - 8— 12. Szellemi munka. (Meghívott előadók vagy az igazgató előadásai és azoknak megbeszélése szemináriumszerűen.)
 - 12—2. Ebéd, utána szabadfoglalkozás.
 - 2—4. Testi munka. (Egy héten kétszer van kartonmunka, kétszer asztalosmunka, egyszer néptánc és népzene és egyszer kertimunka: gyümölcsfák ápolása, föld megmunkálása stb.)
 - 4—6. Ozsonna, utána stúdium. (Könyvtáróra, olvasás, tanulás stb.)
 - 6— 7. Szellemi munka. (Fogalmazási és számolási gyakorlatok gazdasági vonatkozásban; levelezés, kisgazdaságok könyvelése stb., szövetkezeti és gazdasági ismeretek.)
 - 7— 8. Vacsora, séta.
 - 8— 10. Otthonest. (Népszokások bemutatása, bábszínház, népies játékok, népdalok, népmesék, felolvasások, műkedvelő színielőadások stb.) Három este azonban szabad, amikor mindenki azt csinál, amit akar. (Levélírás, sakkozás, olvasás stb.)
- xo órákor lefekvés.

A leányoknál ez a beosztás úgy módosul, hogy reggel 7³⁰—9 óra között van szellemi oktatás, 9—2 között főzés, ebéd után pedig mosogatás. Továbbá náluk a testi munka konyhakerti foglalkoztatást, mosást és varrást, általában háziasszonyi teendőket jelent.

A népfőiskolának saját költségvetése van, amelyet az állam csupán ellenőriz, de támogatásban nem részesít. Ezért a növendékeknek fizetni kell és pedig naponta három schillinget, ami a parasztság nézőpontjából elég tekintélyes összeg. Azonban nagyon kevés azoknak a hallgatóknak a száma, akik megfizetik a teljes összeget, mert az állam, a mezőgazdasági kamarák, az érdekképviselői szervek, a különböző hazafias és társadalmi egyesületek és egyéb intézmények alapítványi helyeket létesítettek, amelyekre a népfőiskola saját hatáskörében választja ki a növendékeket, akiknek így csak az összeg felét kell megfizetni, vagy teljesen díjtalanul képezhetik magukat.

A végzett hallgatók bizonyítványt kapnak és továbbra is kapcsolatban maradnak az iskolával. Ugyanis, akik kikerülnek a népfőiskoláról, azok munkaközösséget alkotnak és kéthónaponként összejönnek, hogy megbeszéljék a helyi kérdéseket és megtárgyalják a népfőiskolától kapott körlevél tartalmát. Ezek a munkaközösségek rend-

szerint falunként alakulnak meg a népfőiskolát végzett parasztfjúságból, tehát az illető falu legintelligensebb gazdáiból, akik már helyes véleményt tudnak mondani bizonyos esetekben vagy alkalmakkor, amicrt is a népfőiskola vezetősége minden olyan kérdésben, amelynek egyetemes népművelési jelentősége van, kikéri a véleményüket. A legutóbbi körlevél például arra kér feleletet, hogy maga a nép milyennek képzel el egy néplapot. Mert Ausztriában is az a helyzet, mint nálunk, hogy eddig a falunak rémesebbnél rémesebb gyilkossági híreket és hátborzongató kalandorregényeket folytatásban adtak a „néplapok“ és most ezek helyett egy komoly, a hubertendorfi elvek alapján álló sajtóorgánumot akarnak adni a falunak.

A NYÁRI SZÜNETBEN CSOPORTONKÉNT a középosztály különböző foglalkozású tagjai vesznek részt hosszabb-rövidebb kiképzőtanfolyamon Hubertendorfban. Külön tartanak előadásokat a tanároknak, tanítóknak, papoknak, orvosoknak, jegyzőknek, bírácoknak, egyetemi hallgatóknak, sőt még a katonatiszteknek is. Ezeken az előadásokon, illetve tanfolyamokon a vezetőrétegek és a parasztság közeledésének a lehetőségeit és módozatait ismertetik az előadók, akik szintén az illető foglalkozási csoport tagjai. Nagy részletességgel és lelkiismeretességgel beszélnek meg azokat a kérdéseket, amelyek a falu vezetőtársadalmára és a parasztság sűrűlódásából, szembenállásából és az egymás iránt táplált kölcsönös gyűlöletből folynak. Próbálják tisztázni az orvos, a pap, a tanító, a jegyző helyzetét a faluban. Milyen most és milyennek kellene lenni. Kitérnek a parasztsággal szemben elkövetett bűnökre, de tárgyilagosan ítélve amazok hibáit is feltárják. Amikor júliusban e sorok írója kint járt Hubertendorfban, ott éppen egy tanári és tanárnői kurzus volt, amelyen a következő előadások szerepeltek: A falu szociális keresztmetszete, A tanító és a nép, A könyv és a paraszt, Feladatok a faluban, Út a parasztsághoz, A tanár és a tanító feladatai a falu társadalmi életében, stb. De ugyanígy minden hivatás és foglalkozás számára, amely a faluval valamilyen kapcsolatban van, a speciális kérdésekről tartanak előadások. Megismertetik velük a nép kultúráját. Sőt felújítják a néptáncokat és népdalokat. Mert nemcsak a parasztfjúsággal, hanem a középosztállyal is meg akarják újból szerettetni azokat a népi táncokat és dalokat, amelyeket már régen levetköztek és elfelejtettek.

A nyári előadások programjában mindig szerepel a népművészet valamelyik része. Az elméleti oktatás mellett gyakorlati is van. Délelőtt például szabadban néptáncitanulás. Kivétel nélkül mindenki tanulja a régi táncokat. Öreg tanárok, orvosok, jegyzők, igyekeznek elsajátítani a nép táncait. Este pedig népdaltanulás folyik. A főiskola tanára türelmesen gyakorolja velük a népdalokat. Az a céljuk, hogy kiszorítsák a tőlük idegen és értékükben messze elmaradó divatos nemzetközi slágereket és érzelmes tangódalokat. Bemutatják nekik a különböző népi hangszereket.

Ausztria visszatért a néphez minden vonatkozásban. A népfőiskola új irányt jelent gazdasági, társadalmi és kulturális téren. Minden évben számosan keresik fel úgy a parasztfjúság, mint a

középosztály tagjai sorából. Az alábbi kimutatás részletesen felsorolja, hogy a különböző csoportoknak eddig már hány kurzust tartottak, hány napon keresztül, mennyi munkanappal. Ez utóbbi a résztvevők és a kurzusnapok szorzatából adódik.

Tanítóknak 8 kurzus volt 235 résztvevővel, 124 napon keresztül, 3857 munkanappal.

Tanítónőknek 4 kurzus volt 93 résztvevővel, 72 napon keresztül, 1496 munkanappal.

Papoknak 4 kurzus 190 résztvevővel, 21 napon keresztül, 952 munkanappal.

Népművelési előadóknak 4 kurzus 137 résztvevővel, 19 napon keresztül, 627 munkanappal.

Vándortanítóknak 4 kurzus 75 résztvevővel, 19 napon keresztül, 310 munkanappal.

Jegyzőknek 1 kurzus 40 résztvevővel, 3 napon keresztül, 120 munkanappal.

Háztartási és gazdasági tanítónőknek 6 kurzus 115 résztvevővel, 45 napon keresztül, 808 munkanappal.

Parasztfiúknak 6 kurzus 181 résztvevővel, 725 napon keresztül, 22.960 munkanappal.

Akadémikusoknak 5 kurzus 175 résztvevővel, 24 napon keresztül, 744 munkanappal.

Parasztleányoknak 6 kurzus 134 résztvevővel, 690 napon keresztül, 15.200 munkanappal.

Óvónőknek 1 kurzus 42 résztvevővel, 7 napon keresztül, 294 munkanappal.

Teológusoknak 6 kurzus 206 résztvevővel, 34 napon keresztül, 1166 munkanappal.

Ifjúsági vöröskereszteseknek 1 kurzus 52 résztvevővel, 3 napon keresztül, 156 munkanappal.

Háztartási iskola parasztleányoknak 3 kurzus 85 résztvevővel, 120 napon keresztül, 2910 munkanappal.

Katolikus nőszövetségnek 2 kurzus 43 résztvevővel, 10 napon keresztül, 430 munkanappal.

Népművészeti hét 5 volt, 437 résztvevővel, 29 napon keresztül, 2561 munkanappal.

Munkaközösségi kurzus 6 volt, 214 résztvevővel, 21 napon keresztül, 713 munkanappal.

Bíráknak 4 kurzus 206 résztvevővel, 22 napon keresztül, 1123 munkanappal.

Birodalmi vezetőknek 1 kurzus 50 résztvevővel, 5 napon keresztül, 250 munkanappal.

Parasztleányoknak varrótanfolyam 1 volt, 10 résztvevővel, 60 napon keresztül, 600 munkanappal.

Ludovikásoknak 1 kurzus 6 napon keresztül, 63 résztvevővel, 315 munkanappal.

Tanítóknak és tanítónőknek (közös) 1 kurzus 66 résztvevővel, 6 napon keresztül, 390 munkanappal.

Vezetőknek 3 kurzus 159 résztvevővel, 76 napon keresztül, 3907 munkanappal.

Vezetőnőknek 2 kurzus 51 résztvevővel, 63 napon keresztül, 1034 munkanappal.

Délnémet munkaközösségnek (Bacska) 1 kurzus 3 napon keresztül, 12 résztvevővel és 360 munkanappal.

Diplomásoknak 1 kurzus 20 résztvevővel, 3 napon keresztül, 60 munkanappal.

Hazafias frontnak I kurzus 62 résztvevővel, 3 napon keresztül, 186 munkanappal.

Téli gazdasági iskola 1 volt 74 résztvevővel, 30 napon keresztül, 2220 munkanappal.

Diplomás nőknek I kurzus 24 résztvevővel, 3 napon keresztül, 72 munkanappal.

Tanfelügyelőknak 1 kurzus 3 napon keresztül, 82 résztvevővel, 246 munkanappal.

Állami munkaszolgálatnak 1 kurzus 26 résztvevővel, 7 napon keresztül, 182 munkanappal.

Katonatiszteknek 1 kurzus 43 résztvevővel, 3 napon keresztül, 129 munkanappal.

Katolikus ifjaknak 1 kurzus 3 napon keresztül, 29 résztvevővel, 87 munkanappal.

Egyéb (tornaegyesületeknek, háziasszonyoknak stb.) kurzus 6 volt, 231 résztvevővel, 29 napon keresztül, 1072 munkanappal.

A hubertendorfi népfőiskolán 1929 óta összesen 95 kurzus volt 3487 résztvevővel, 1616 napon keresztül, 66.451 munkanappal. A St. Martini főiskolán is hasonló szellemben és módon megy az oktatás; a két népfőiskoláról az elmúlt fél évtized alatt mintegy nyolcezer ember került ki új gondolatokkal és új szellemben nevelve, akik már terjesztői lehetnek az új Ausztria kialakításának. Eredménye máris jelentkezik, mert a középosztály tartalmat keres mindenben és a legutóbb például mozgalom indult a jó film, zene, színház stb. megteremtése érdekében. Öltözködésükben is alkalmazzák a népi díszítőelemeket és ruhamotívumokat. A zöldes szín és a vadászos forma egyre gyakoribb a középosztály ruházkodásában. E külsőségek mellett a komoly kapcsolatok kicépítésén és a közeledés gyakorlati megvalósításán is fáradoznak. Annyira mennek e téren, hogy szeretnének agrárállam lenni és teljesen népi formában élni. A parasztság öntudata is erősödik. Ez megnyilvánul abban, hogy tudják értékelni magukat úgy a falu közössége, mint az egész népközösség szempontjából. A mezőgazdasági termelés átszervezésénél is érezni a népfőiskolák hatását. Újabb, eddig megműveletlen területeket vonnak be a mezőgazdasági termelés szolgálatába. Ezer méter magasan a tenger színe fölött termelnek búzát. Az öntudatos paraszt új honfoglalását jelenti ez, aki nem ismer akadályt és minden nehézség ellenére életet teremt ott is, ahol eddig nem volt.

MAGYARORSZÁGON E TÉREN, kisebb próbálkozásoktól eltekintve, eddig nem történt semmi. Most egy kis csoport (a Pro Christo diákszövetség) szerény anyagi eszközökkel, de annál több hittel és idealizmussal meg akarja valósítani az első népfőiskolát Magyarországon. A dán példa szerint a végeken, ahol nagy a veszély, kezd el dolgozni. A választás Baranyára esett, ahol a pislogó életű, egykézű magyar falvak megerősítésére van nagy szükség. Munkálkodásuk célja röviden ez: feleletet adni arra, hogy mit jelent 1935-ben magyarnak lenni és a Duna völgyében élni, felölelve természetesen e kérdés gazdasági, társadalmi, kulturális, erkölcsi, politikai stb. vonatkozásait. Baranyában például magyarnak lenni többek között ennyit jelent: kerülni az egykézést. Messzebb cél: Magyarországon olyan parasztkultúrát teremteni, amilyen ma Dániában van.

KOVÁCS IMRE